

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Juristisch-theologische Sammelhandschrift - Cod. Aug.
pap. 61**

Augustinus <Triumphus>

[S.l.], 1428

Ambrosius von Mailand: Libellus beati Ambrosii episcopi ad Valentianum
Augustum contra Simachum prefectum aram victorie reposcentem

[urn:nbn:de:bsz:31-93533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-93533)

Quid respondebis huius uerbis. Pueri te et lapsus. Oris etis perfecta xpo est. omnis etis deo plena est. puericia fides non pluitur. paruuli et xpm impio aduersus pfectores ore ofelli st. Quid respondebis germano tuo. none tibi dicit. uicti me esse non credidi. qz te ipatore reliq. Mori non dolui qz te hidez hebaz. Impio me decedere non igemui. qz ipia mea pfituz de religione diuina. oibus felix masura credebas. hos ego titulos pie uirtutis excoiaz. has de felo manubias. hec spolia de diabolo. has ego de aduersario omz exuuias offerebas in qbi eterna uictoria est. Quid in plus potuit meus hostis auferre. Abrogasti decreta mea qd ad huc ille q q me leuauit arma non fecit. Nue grauius teluz i corpore re apio. qz a fee mea statuta dypnata. Meliore parte mei apud te plicitor. Illa uo mox copuz nue uo abrogat ipium. et qd est grauius abrogat a tuis. abrogat a meis. et id abrogat qd i me et aduersarij predicant. Si uoles acqumisti dypnasti fides meaz. si uirtus cellisti pdidisti tuaz. q et qd grauius est. et i te plicitor. Quid yndebis et pri q te maiori uoce quemet dices de me fili pessime iudicasti q putasti q ego getilibz conuictiaz pstitisset. Nemo ad me detulit araz illaz i romana curia esse. Nup taluz nefis admittenduz credidi q i coru illo xpianoz getiluz qz glahio sacrificaret getiles. h est insultat getiles pfectibz xpianis. et iusti xpiani itesse sacrificijs cogentuz. Multa et diuersa crimina me ipante comissa st. ultus sum qm qz st dephela. si qz tue latuit debet dicere me pbasse qd ad me nemo detulerat. de me pessime iudicasti si in suspicio aliena non fides mea suauit ipuz. On cu aduertaz ipator. deo pmu dein pri ac fvi iurias reuogari. si qd tale decernaz peto ut id faaz qd saluti tue apd deu iteligis pfituru.

Relatio simachi prefecti ad augustos ualentinianu theodosiu et arcadiuz p repetenda ara uictorie.

al. thecia

ubi primu senatus aplissimus sep q ur sbiecta legibz uita cogit et a priapibz pps uidit purgari fama ipz primoz boni seli auctez scant euomuit dui pressuz doloz. atq uer me querelaz suaz iussit esse legitu. Cui ydeo diuini priapis denegata e ab ipbz audiccia qz no eiat iustia defutura. dui impatores ualentiniane. theodosi et arcadi. meliti uictozes triumphatores sep augusti. Senno q futuz officio. et ut pfectus ur gesta publica psequoz et ut legatus cuius madata comedo. Nulla e hic dissilio uoluntatuz qz ra hoies credere desierit au hioz se studio pttare si discrepet. amari coli diligi maus ipio est. Cuius ferat obfuisse rei publice priuata certamina. Merito illos senatf iteguz q potiaz suaz fame priapis ptulerut. ne aut labor p de meca bra duat exabiaz. Cui etz magis comodamus q istituta

maior q̄ patrie uita & facta defendimus q̄ ip̄ius gl̄ie. Que tūc maior est
cū uobis cōtra more p̄uētū itelligit̄ nūc licere. Reperimus q̄ religionis
statū q̄ rei publice p̄fuit. Certe numeret̄ p̄ncipes utriusq̄ secte. utriusq̄
fuit. p̄ncipis eorū p̄ncipis ceremonias p̄uētū coluit. ueterior nō remouit.
si exemplū nō facit religio ueterū faciat dissimulātō p̄ncipis. Quis
ita familiaris est barbaris ut ara uictorie nō req̄rat. Cauti i postea
sumus & talis res obstet̄ uictoris. Reddat̄ s̄ saltem nōi honor q̄
numini denegetur est. Multa uictorie debet̄ eternitas uita & adhuc plura
q̄ mltā uictorie adhuc debet̄. ^{Abhominat} Misetur hac potest̄ q̄ nichil p̄fuit. ^{uictoria} Rex amari triumphis pat̄
amari nolite debere. Cuius potest̄ ista uotua est. Nemo colēdū neget
quia p̄fuitur optat̄. q̄ si huius nō erat uicta uocato ornamento
sulte curie dant̄ abstineri. prestare oro uos ut ea que p̄uētū suscepim̄
senes postea reliquamus. Consuetudinis amor magnus est. A uento
dūi costūq̄ factū dūi nō stetit. Oia uobis exempla uitada s̄ q̄ mox
remota didicistis. Eternitate curamus fame nōi ne q̄ futura
etas inueniat corrigēdū ubi i leges n̄ras ac uerba uirabimur. Qua
religione maḡ falsa trahitur ne i testimonijs inuēat. Omnia q̄ d̄
deō plena s̄ nec ullus p̄fidis tutus est locus. sed plimū uolet̄ ad
metū deligendi & p̄secuta religionis urget̄. Illa ara concordiaz tenet̄
oia. Illa ara fides conuenit singulorū. neq̄ aliud magis aucter facit
suis n̄is q̄ q̄ oia q̄ iuratus ordo decernit. Patebit̄ q̄ sedes p̄
phana p̄uētū & h̄ idit̄ p̄ncipes mei p̄babile iudicabit̄ q̄ sacro
publico tuti s̄. si diuus costūq̄ idē fecisse dicet. Ceterū potius
illius p̄ncipis emulemur q̄ nichil tale esset aggressus siq̄ an se
alius deuasset. Corrigat̄ eiz septem lapsus p̄ncipis. & de rephensice
ancedens exempli nascitur enedato. factū fuit ut pens̄ ille clemencie
i re ad huc noua nō caueret iudicaz. Nō potest̄ & nobis alia defētio
conuenire. si inueniam q̄ meminim̄ ipsit̄. Accipiat̄ eternitas uictoria
alia euitet̄ p̄ncipis factū q̄ i usus dignus erat. nichil ille decerpit
sacraz uirginū p̄uētū. Repleuit̄ nobilib̄ sacerdotia romanis ceri
monijs nō negauit̄ ip̄sas. & p̄ omes uias et̄ne urbis letum fecit̄
senatū uidit̄ placido ore delubra. legit̄ iscripta fastigis deus nomina.
p̄uētū est teploz origines. miratus est conditores. Cui q̄ alias
sequeret̄ ip̄e religione hac fuit̄ ip̄o. Diuus eiz cuius mos. cuius
ritus est. ^{providentia} Varis custodes urbib̄. uarios cultus maḡ diuina distribuit.
Ut aie nascit̄ ita populis fatales ^{si dūm} gerit̄ dūdit̄. Accedit utilitas
q̄ max̄ homini deos assistit. na cū ratio omis i apto sit. unde rectus
q̄ memoria atq̄ donamētis rez secundaz cogito uenit̄ numini. Na
si loq̄ et̄as aucter religionib̄ faciat. fuit̄ e tot̄ sc̄is fides &
sequi s̄ nob̄ p̄ntes q̄ sc̄iti sūt felicit̄ fug. Romaz nūc p̄ntem̄
assistere atq̄ nob̄ sc̄i simonib̄ agere. Optimi p̄ncipes patres patrie.

at. Quis est cuius mos.
sui cuius ius est.

at in opato. i. i. d. d. d.

reuerenti anos meos i quibus me pueris adduxit ut utar ceremonijs
 antijs. neq; eis proutet. uiuaz meo more. qz libera sum. hic autijs in
 leges mea orbes redegit. hec sacra hambales a memib; a capitolio se
 nones repulerut. ^{gallos} Ad h' q' suata sum. ut logetia reprehendar. video qd
 instituentur putatur. Hera in a contumeliosa est comedito senectutis.
 Ergo dijs patrijs dijs idigenis pace rogamus. Equus est qd omis
 colut unu putari. Eadem spectamus astra. commune celis est. Idem nos
 mundus uoluit. Quid ^{si nichil} uere est qua qsq; prudentia ^{uere} mundus reqrat. uno
 itinere no pt pueniri ad in grade secretus. si hec ociosoz disputato e.
 nunc preces no certamina offerimus. Quato comodo sacri errary uiri
 uestaliuz uirginiu progatua detracta est. Sub largissimis ipatorib;
 denegatur qd parassimi p'stiterut. honor solus e i illo uelud stipendio
 castitatis. ut uitte eaz capiti deus fauat. ita isigie duat sacra
 uacare munerib;. Nudu qdam nome munitatis reqrut. quoniam
 paupitate a stipendio tute st. Itaq; aplius laudi eaz tribuit q aliqd
 eis detulit. Si qd salut publicae dicata uirginitas cessat merito du
 caret premio. Absit ab errary uiri puritate ista qpedia. filijs bono
 in p'cipuz no sacerdotuz dampnis. si hostiuz spolijs augeat. Illuz ne
 luaz opelat iudicia. Et qz auaricia i mores uros no cadit. hoc mi
 fiores st qz st'udia uetera. decepta st. Et ez sb ipatorib; q alieno
 abstinet q resistit cupiditati. ad solaz detrahitur amittetis iuriaz qd
 desideruz no mouet aufereq;. Agros a uirginib; a ministris defici
 enauz. uoluntate legatos filijs retetat. Oro uos iustiae sacerdotez
 ut urbis iure sacris reddat puata successio. ditet testimeta seauri
 a sciat sb p'cipib; no auaric; stabile esse qd scripserit. Delectet
 uos ista felicitas humani qnis. Cepit hui' t'ne exepuz solitatie mo
 rietez. Ergo romane religiones sb romana iura no patinet. Quod
 nome accipiet ablatio facultatuz quas nulla lex nulluz casus feat aduocaz
 Cupuit legata libera. Seuzis testamentoz iusta comoda no negatur. in nobi
 leg uirgines a fataliuz sacroz ministri excludit p'dijs hereditate questis.
 Quid uiuat saluti publice castit; corpus dicare a ipi eternitate celestib;
 fulare p'fidis. armis uis; aqis uis; amicas applicare uirtutes. p
 omib; efficacia uota suscipere a uis; cu oib; no hie. Itaq; melior est
 stituz q hoib; ipendit. Rem publicaz ledimus. au nuq; expedit ut
 iqrata sit. Nemo me putet tueri solaz cam religionuz. et hui' f'anoib;
 orta st aucta romane urbis i comoda. Honorauerat lex parentuz uestales
 uirgines. ac ministras doz. uictu modico iustis q; puilegijs. Stetit
 muneris ^{h' u'?} integritas usq; ad degeneres ^{1. sept. 1103} impertitas. qui ad mercedez uiliuz
 banuloz saae castitatis alimeta uerterut. Beata est h' f'auz fames
 publica a spes puicaz. ouis messis equi decepit. No st hec uita trax.
 nichil iputamus astris. nec rubigo segenib; obfuit. nec auena fruges
 necant. Sacilego anis exaruit. Necce ez fuit peure omnibus

quod religionibus negabatur. Certe si est huius mali aliqd exemplum iputenus
 tanta famez inibi amox. quavis hanc e sterilitates aua gstrixerit. siluestibz
 arbustis uita pduatur. 2 rursus ad ddoneas arbores plebis iustice iopia couo-
 lauit. Quid tale puitie ptulerit cu religionu ministris honor publicus pa-
 sceret. qn i usuz honuz coacta querat. qn uultu st hbarz iudices. qn altius
 religionu defectus deseruit feciditas mutua cu iplo 2 uirginibz sacris
 comunis esset anona. Comeditat eiz eiaz puetus uictus antistituz
 2 ueneduz magis qz largitas erat. An dubius est semp p copia ouz datus
 qd nuc inopia ouz iudicauit. Dicit aliqs supuz publicat delegati aliene
 religionis ipedis. Absit abt a bonis pncipibz ista sententia. ut qz oliz de
 comuni qbusdaz tributuz est. i iure fisa esse uideat. Naz cu res publica
 de singulis costet. qd ab ea pfiatatur fit rursus ppriuz singulor. Omnia
 regis s; suuz unicuiqz suatis. Plusqz apud nos iustitia qz licetia ualet.
 Consultite certe munificetiaaz iuraz an publica uelit extimari que in
 alios transfusit. Semel honori urbis delata opendia desinut esse tri-
 buetur. 2 qd a pncipio beneficiaz fuit usuz atqz etate fit debituz.
 Inanez q metuz diuino aio uro teptat iouere. siqs affit ofiaaz us
 no hie ptentuz. nisi rethentuz sbientis iudiaz. faueant domesce
 ure sectare ouz archana presidia. 2 h max q maiores uis aliquado
 uiuent. uos defendat. a nobis colant. Euz religionuz statu petimus
 q diuo patet culminis uzi suauit ipius. qui fortunato pncipi legi-
 timos suffecat heredes. Spectat senior ille diuus ex arce fidecea lacrimas
 sacerdotuz 2 se culpam putat more uiolato que libenter ipse suauit.
 prestate 2 diuo fieri uro alieni consilij corrector. tegite fiaz qd senatu
 displicuisse nesciuit. Si qez gstat io exclusaz legittez ne ad euz iudi-
 ciaz publicaz pueniret. p existimate est ipz supior ut no dubitetis
 abolere qd appbanduz q est pncipis no fuisse.

De **L**ephiat relatio simachi prefecti de repetenda ara uictorie. *Incap*
 q relator simachi / libellus sedis Ambrosij epi ad Valentinianu augustu

no Ambrosius epx Beatissimo pncipi 2 demetissimo ipatori Valentiniano
 augusto. Cuz in clarissimus prefectus urbis simachus ad elemetiaz
 tuaz retuliss ut ara que de urbis rome aua sblata fuerat redderetuz
 loco 2 tu ipator licet ad huc i minoris euz tyroanio / florenti nouus
 anis / fidei ty uirtute ueteranus / obsecrata getiluz no pbares / eodez
 q oxi pucto libelluz optuli q licet coprehenderuz que suggestioni
 uecra uideret. Poposa ty michi exempluz relationis diti. Ita qz no
 fidei tue abiquis. si puidus cautionis 2 py certis examinis. hoc
 smone relatoris assitot respodeo hoc unuz petes ut no uehorz elega-
 tiaz si uiz rezz spectaduz putes. Aurea eiz sicut diuina scriptura

docet est lingua sapientum: trator: que falens dicitur fimonibus: et quod sple-
 dentis eloqui uelut coloris preciosi consilio resultas: caput animorum: celos
 spes formosa: uisusque persurgit. Sed aurum si diligens manu tractes: fons
 pauis: intus metallus est. Volue queso atque exaite sectas gentium: prea-
 ciosa et gradua sonat: uerum effeta defecit: deus loquitur: simulacrum adorat
 Tria sunt uix clarissimus profectus uerbis in re late sua posuit: que ualida
 putauit. Ad roma ueteres ut ait fuis cultus regnat: et quod sacerdotibus
 suis uirginibusque uestalibus emolumenta tribuenda sunt: et quod emolumentis
 sacerdotum negatis fames secuta publica sit. In prima posuit: flebili ro-
 ma questu fimonibus illacrimat: ueteres ut ait cultus ceremoniarum reges:
 hec sacra igitur hanibales a menibus: senones a capitolio repulerunt. Itaque
 dum sacrorum potesta predicat infirmitas perditur. Ergo anibal dum sacris
 insultauit romanis: et diis se dimicantibus usque ad murum urbis uicem
 puenit. Cur se obsideri possi sunt per quod deorum suorum arma pugnat.
 Nam de senonibus quod loquar: quod capitolii secreta penetrates romane relique
 non tulisset: nisi eos prius anser strepitu perdidisset. En quales tepla
 romana profules habet: ubi tunc erat iupiter: an in anser loquatur. Verum
 quod sacrorum ritus militasse romanis: si a hanibal eosque deos colebat: utrum
 uoluit quod eligat. Si in romanis uicerunt sacra: in cartaginensibus uero su-
 patri sunt. Si in cartaginensibus triumphata: nec romanis utique profuerunt: face-
 sciat quod uindicta illa populi romani querela. No hec roma madauit: alius
 eos iterpellat uocabi: Quid me castro cotidie gregis inorum sanguine
 cruetatis: No in fribus perdidit: si in uiribus bellatorum trophaea uictorie sunt.
 Alius ego disaplumis orbes flegi. Militabat camillus quod ablata a capitolio
 signa caelis tarpere rupis triumphatoribus reportauit. Stravit uirtusque
 religio non remouit. Quid de athio loquar: quod militiaz et mortis ipedit.
 Africanus non iter capitolii amix: si iter hanibalibus acies triumphus uenit.
 Quid in horum exempla profectis. Odi ritus neionum: Quid dicitur bimestres
 ipatores et tunc regis ai exordis copulatos. An forte illud est nouum
 barbaris suis excessu finibus. Numquid a illic xpiani fuerunt: qui miserabili
 nouo quod exemplo alt captiuus ipator: sub altero captiuus orbis: fefelisse quod
 uictoriae permittebat: suas ceremonias perdidit. Numquid a tunc non erat ara
 uictorie. Peritet lapsus: et uetusta caniaes perdidit sanguinis trahit
 rubores. No erubescio ai toto orbe logena: querti. Verum certe est: quod nulla
 etas ad percedens fera est. Erubescat senectus: que emedare se non
 potest. No anoz caniaes est laudandi: si mox. Nullus pudor est ad
 meliora transire: hec solus hanc conue ai barbaris: quod deus atea nescibaz.
 Scythiaz uirum ritus est bestiaz auore respici. quid in mortis perdiditibus
 quentis dei uoces. Venite et dilate in terris celestis militiaz: hic uirum et
 illi militamus. Celi mysterium: doceat me deus ipse quod addidit: non homo quod
 se ipsum ignorauit. Cui magis de deo quod deo creditur. Quomodo possit uobis
 credere quod fatemini uos ignorare quod colitis. Vno igitur itinere non perueniri
 ad tam grande secretum: quod uos ignoratis: id nos dei uoce cognouimus.

et qd uis suscipitibus queritis nos ex ipsa sapientia dei et ueritate optus hominis. No
congruit qd nra uobiscum. Vos pater dno uis ab ipatoribus obsecratis. Nos ipsi
ipatoribus a xpo pater regimus. Vos manuum uirarum adoratis opa. Nos uiria
dicimus omne qd fieri potest deus putari. No uult se deus lapidibus coli. deniq
et ipsi philosophi uis ista uident. Qd si uis io deus xpus negatis qz deus
mortuus esse no creditis. nescitis et qz mors illa carnis fuerit no diuinitatis
que fecit ut crederetis ia nemo moriat. Quid uobis ipatoribus qd contumeliose
colitis et honorifice derogatis. Vnus est deus lignus putatis. O contumeliosa re
uerentia deus mori potuisse no creditis honorificam puertia. Et uetera iquit
reddeda et altaria simulacris ornamenta delubris. Repolant hec a sorte sup
stitoris. Xpianus ipator aras solus xpi didicit honorare. Quid man' pias
et h' ora fidelia misteria suis cogit sacrilegis exalare. Vox ipatoris uis xpm
refulget et illis solus que sent loquat. qz regis i manu dei. Nup' ipator
gentilis aras xpo leuauit. Duz ea q fuerat repolant exeplo sui amonet qm
xpiani ipatores religioni qua secuntur debeat deferre reuerentie qm gentiles
supstitoribus suis omnia detulerunt. Duz cepimus et ia seant. Excluse nos
sanguine. Giamur. Illos dispedius mouet. nos hec uictorie loco dicimus.
illi uiriaz putat. Nup' nob' aplius qntulerunt. qz cu uiriaz xpianis atq
p'scribi ac necari uideret. p'miuus fuit religio qd p'fidia putabat esse
suppliciu. Videte magnanimo p' uiriaz p' opiaz p' suppliciu nos cum.
Illi ceremonias suas sine q'stu manere posse no credit. heant iquit
uestales uirgines imunitates suas. Dicat h' q nescit credere qz possit
esse gratuita uirginitas. puocat lucris q diffidit uirtutibus. quatas in
illis uirgines p'mia p'missa et fecerunt. Vix uestales septe caput p'ie
lle. En totus numerus que ihile uirtuti capitis purpue atqz uestis
nutrices popa lectice ministrorum amissis imitari puilegia. lucra ugentia
p'scripta deniqz pudicie tepora coegerunt. Attollat mens et corporis oculos.
uideat plebes pudoris populus integritatis. Consilium uirginitatis. no uirtuti
capitis deas si ignobile uelamen usui nobile castitatis. no exq'sita si abdi
cata lenocina pulchritudinis. no illa purpura insignia. no luxus deli
ciaz. si usus ieiunioz. no puilegia. no lucra. Omnia postremo talia
ut reuocari studia putes. duz exent officia. si du exentur officia
studiu puocatur. suis castitas cumulatuz dispedis. no e uirginitas q
p'cau emittit. no uirtutis studio possidetuz. No est integritas q trax
ad auctoz numario ad tepus uiciatur copendio. p'ima castitatis
uictoria est facultatis cupiditates uicere. qz lucra studiu septametu
pudoris est. Ponamus in subsidia largitatis oferedi uirginibus que
xpianis munera reddidit. qd ad tatas opes suffiaet erariuz. aut si
arbitratur solis uestalibus ofereduz no uidet. ut q totus d' s' ipatoribus
gentilibus uedicantur. si p'ncipibus xpianis no putat fortis nob' debere
esse comune. Sacerdotibus q suis et ministris querunt alimeta publica
no preber. Quatus hinc ueloz tumultus recepit. et q nob' et puate

successione emolumenta rectoribus legibus degant. et nemo querit. No eis putam
 iurias. qz dispeditur no dolem. si privilegium querat sacerdos ut omnis au-
 ale declinet patria atqz auita et omnis facultatis possessione cedere est.
 Quom hac gentes si hient i grauaret qrelaz q sacerdos ferias ministris
 sui emat totius patrimoni sui dapno. et priuatis uniuerse comeditibus
 dispedit. usuz publica mercede obseq. preces omnis salutis exaltat.
 domesticie iopie se mercede solatur qz misterium no ueridit s gratiaz
 opauit. Coferte cas. usq excausare uultis deaurione. ai eccle excausare
 no liceat sacerdotib. Scribitur testamenta teptoz ministris. nullus exapit
 pphanus. nullus ultime adictoris. nullus pdictus ueracarie. soli ex oib
 clerico comune usq clauditur. a q solo p oib uotu ^{compungit} esse insapitur.
 Officiuz conue defertur. nulla legita ul grauius uiduar nulla legita
 et ubi i morib culpa no depheditur in officio multa pscribitur. Quod
 sacerdotib fam legauerit xpiana uidua ualet. qd ego no ut querat
 qphendi (si ut faatq no querat). Malo eis ng pecunia minores ee ^{no}
 q gratia. B referunt ea q ul donata ul relicta st eccle no esse
 temerata. Dicunt et ipi. qz teptis dona detraxerit qd feris est xpianis
 Que si fra essent gentib redderet poti q i feret iuria. Nue
 demuz iusticia pteditur. equitas postulat. ubi tuc erat ista snia
 cu direptis xpianoz oib facultatib ipz uitalis anhelitus spuz in-
 uideret. et nullis liq negata defuctis. ibiteret supreme comeria se-
 pulture. Quis gentes papuarut maria reddiderut. fidei ista uictoria est.
 q et ipi facta maior ia carpit suoz. si q maluz ratio. ut eoz muna
 pstat quoz gesta adempnat. Nemo in donata delubus et legita aurispribi
 denegauit. sola sblata fut pdia qz no religiose utebat. q religiois iure
 defederet. Qui no utitur exeplo ait no utatur officio. Nichil eccle e
 nisi fides possidet. hys redditus piet. hys fructus. possessio eccle supuz
 est egenoz. Numeet quz redemerut tepla captiuz. que gulerunt
 alimeta paupib. Quib exulib uiuedi sbladia ministrauerut. predia q int-
 cepta no iura st. En qd feris qd triste piaret nephaz. famz ut aut
 publica iudicauit. qz usuz omz pfiere cepit qd pfiabat comedis sacerdotu.
 ppterca q detinetis (ut aut) arbusta exusta cornabus suo miserabili deficie-
 tiuz ora labebat. ptea chaomaz fruges glade mutates rursuz i peanduz
 pastus et ad ifelias uictus alimeta reuocati gausa querat famoz in
 silis miseraz solabamur. Noua uidelz pdicta trax que nuz an acciderat
 cu supsticio gentis toto orbe ferueret. qz uauis auenis seges fallax
 auari uota lufit agricole. et spz rustice plebis quesita silas frugz
 berl dclituit. et unde grecis oraculi hiti sue querat. nisi qz remediuz
 celestis alimone siluestris. celestis religionis donuz putarut. Talia ez
 suoz munera credit deoz. Quis addoneas arbores nisi getuz populuz
 adorauit. ai pabuluz triste agri nemoz honore donaret. No est q ueisfile
 q indignates eoz dy id p pena iulerit qd solebat placati cofere p mune.
 Que aut eqtas ut pauas sacerdotib doletes uictuz denegatuz ipi omib
 denegaret. Cuz iclementoz esset iudicta qz culpa. No est q ydonea que

fatam egredidinet mundi fallentis causa coherere. ut uentibus segetibus subito
spes anni adulta moreretur. Et certe an plurimus annus teploz uira
toto orbe sblata sit. Adone demum dys gentium uenit i metes suas uirias
ultus ire. ppa nec asueto cursu nilus intumuit. ut urbiuoz sacerdotuoz dis-
pda iudicaret qz no iudicauit suoz. Esto tñ si supiore ano deoz suoz
uiriag iudicatis putat. cur presen ano aseptu fuere. Taz erz nec hbarz
uulfig radiabz rusticana plebz pasatur. nec haxe siluestre explorat. nec
abus de sentibz carpit. si opuz leta feliauz duz messes suas r ipa mirat.
Expleuit nuc saetate iuunuz. usurariuz reddidit nobz tza prouentuz.
Quis g ta nouus humanis usibz ut uicg stupeat amoz. et tñ supiore
ano r plerasqz nouimus puicag reduidisse frugibz. De gallo qd loqua
solito diaoubz. frumetuz pinorie qd no suenerat uediderit. r fecidm
reca fertilitatis sue nouit iudiaz. Na que solebat tutior esse iuunio
feciditate i se hostez exatuit. Liguriaz ueneti uenetiag qz autupni feu-
mista puuerit. Ergo nec ille sacrilegio anuz exatuit r iste fidei fructibz
anuz effloruit. Neget r qz largo fetu uince reduidauerit. Inqz r messes
feneratas recepimus r liberalioruz uicemie beneficia possidemus. Postm
supest r maximuz loais ut ea que nobz pferit. Impatores restituerit
sblata delectis. ut erz. Vg defendat. a nobz colatur. hoc est fidelissimi
priapuz qd ferre no possumus. qz exphat nobz uzo se noie dys suis suppliare
r uobz no madantibz sacrilegiuz imane comittit. dissimulatoz p ofesu m-
terprentes sibi heant pldia sua. siqz si possit illa defedat. na si hys a-
qbz colatur auxilio esse no possit. qm possit us defendere a qbz no colit.
E maior iqt suaduz est rituz. quid qd omnia postea i melius pferunt
Mudus ipe q ul primuz coactis elemetoz p rane seminitz teneo orbe
goreuerat. ul ofuso ad huc idigeli opiz caligabat horroze. None postea
distato celi maris trax qz discrimine rez formas qbus speciosus uident
acceptit. exute humentz tenebz nouuz terre stupiere soles. Dies i exodio
na refulget. si i pssu ipuz iocemeto luminis micat r alouz exesuat. Luna
ipa que pphetiaz oraculis spes etche figurat. ay primuz ppre suigz in
mestruag reparat etates tenebz nactz absconditur. paulanz qz conua sua
coplez clari splendere fulgoris rutilat. Exereri i fructuz terre atea nescibat.
post ubi ipeare ariuz soliate cepit agrigeola r infirme sol uestre uine-
uz. siluestres animas domestias mollitez cultibz exuerit. An ipuz etaz
prima que ng usu parli colorauit nutu qmnetuz i pssu lapsuris
floribz uernat. Postremo adolesat fructibz. Ng qz eui rudes feluz hemuz
ifataz si mutati i anuz igery rudimenta deponuntuz. Dicit g i suis
omnia manere debuisse priapuz. muduz tenebz obductuz qz splendere
solis illuxerit displicere. r qto qntius e animi tenebz depulisse qz
corpuz. fidei qz uibz emanasse qz solis. Ergo r mudu sicut ouz rez
pmeua mutarut. ut uenerabilis eane fidei sequeretur senectuz. q he
mouet r rephdat melez messes qz sera feciditas est. rephendat uicemuz
qz i occasu ani est. rephendat oliuaz qz postremuz est fructuz. Ergo

e mellis nra / fides animoz est. ecclie gra / meritoz uideria est. que ab ortu
 mundi uirebat / siq. si postrema etate se diffudit i populoz ut aduertoret
 omes no ridibz anis se irrepisse fides xpi / si explosa uerbuz opinione
 q an qualuit qd erat uerbuz uite platur / si ritus ueteres delectabat. cur
 i alieng ritus eadez roma successit. omitto absconditaz precio humuz 2
 pastorales casag auro degenari uentetes. quid ut de ipz respodeaz qd que
 rit captaz simulacra urbiuz uictos qz deoz 2 pperings ritus sacroz aliene
 supstitoz emuli receperunt. Vnde g exepuz qz curuz suoz simulato almonis
 i flumine lauat cybele. Vnde frigi uates 2 sep iusa romanz no eq arm
 gnis numina. qua celestz afri. miaz parte pliqz uenere colut. p diuersitate
 nominis no p mimis uarietate. sic deuz esse 2 uictoriaz crediderut. que
 utiqz minus est no potaz. donat. no dominatur. legionuz gra. no reli
 gionu poteta. Magna g dea qua milituz multitudo sibi uedicat ul phoz
 donat euentuz. hui' ara stiu i urbis rome curia petut. hoc est q plures que
 niut xpiani omibz i teply are. ara 2 i teplo uictorie. qm 2 numero
 delectata sacrificia ubiqz cocelebrat. Quid est nisi insultare fidei unuz
 are sacrificiuz uedicare. Ferenduz est ne istud / ut gentis sacrificet et
 xpianuz itelit. hauriat g iquit. hauriat ul iusti firmuz calis. sym
 phonia auribz / anez fauabz thuz nauibz / 2 aduulatur licet ora nostris
 exatata focz fuuilla respzat. No illis satis sit lauacra no pnciaz / no
 platee occupate simulacris. Etiaz ne i illo galio no est cominus adito.
 Obstrigitur pia senatus portio obtestatur uocabz / aduulatur sacris. si
 refutet uidebit medatur ptere. si accelat sacrologuz gfiterz. Vbi iquit
 i leges iras 2 uerba irabimus. Ergo mes ira q legibz uidet idula
 ceumonijs getuz / suffraguz colligit / fides strigit. ia no soluz presetur
 si 2 qd est apius ipatores. fides ira pullatur. Vos eiz cogit si uictis.
 Constatuz auguste memoue no du sacris uicatus misterijs cotami
 nari se putauit. si ara illaz uideret. iussit auferri. no iussit reponi.
 Illud auctez fci ht. hoc precepti no habet. Nemo d de absetia bladiatur.
 presetur est q se animis illeat qz q oculis presetur. Plus eiz est mete
 gneti qz corpore copulari. Vg senatus cogedz ofaly pfules ht. uoby cogit.
 uoby ofiaz suaz no dys getuz presint. Vos literis suoz no in fidei sue
 presert. hec heitas expetedi. hec charitas maior ipio. si fides tua sit
 q suat ipuz. si fortasse aliquoz moueat ita fidelissimuz pncipz desti
 tutuz. p in qz meritoz pauz caduas extimetuz presetur. Quis eiz
 sapiens no i orbe qraz atqz arcuutu locam humanaz rez nouit negocia. qz
 no coloz sep successus hnt. si uariat status 2 mutat status. Quez beat
 oreg greco populo romana tepla misit. at is ai rebz triumphis eura cass
 ortz pulsiuz nec bello pfugis 2 sui tinnis exul ipi canopei manu spadoz
 acubuit. que nobiliores aro plazu totius orientis tre rege dederut. Is qz
 ai pncipz potensissimuz aduersitates uicisset. uictis resuasset / muliebribus
 armis fufus iteuit. a ille rex / qui supatus 2 honore donauerat ex secto capite
 2 ira utrem plenuz auozus idulo / femineis ipuz ludubio fuit. Adeo in

istius uite circulo no pua p'rib; si lege diuersa referunt. Quos & magis
sacrificijs deditur q' cartagineus duces amulcarez repimus. q' ai toto meli
spie itez aces positus dimicantes sacrificijs faceret. ubi partes suoz iuctas
esse cognouit & ipse q' colebat se precipitauit ignes. ut ex ul' corpore suo
restingueret q' s' nichil p'fuisse cognouerit. Na de iuliano qd loquar qui
ai resp'is auruspiciu male credulus esset ademit s' s'bidia reuertendi.
Ergo i' conu' casu no est conu' offensa. Neminez & eiz p'missa n'm leserit
Resp'odi lacessetib; t'q' no lacesset. Refellere & eiz relatoris no exponende
sup'itoy m' studiu' fuit. te t' ipator ipi eoz relatio faciat cautiores.
Na ai de sup'iorib; p'riapib; tenuisset q' p'ior eoz arimonias patris
coluit. recetior no remouit. Addidisset & si exempluz religio ueteru no
facit. faciat dissimulatio p'rimoz. euideter docuit qd & fidei tue delegat
ut gentiliu ritus no sequaris exempluz & pietati ut f'is statuta. non
uoles. Si eiz p' fuis du' taxat partib; eoz dissimulatoz p'riapuz p'
diaruit. q' ai esset xpiani decreta t' gentiliu' minime remouerunt.
q'ito magis amori debet referre feno. ut q' simulare delezet & si quid
forsitaz no plures. ne fenis deroges statutis. Et nuc teneas qd et
fidei tue & germanitatis neccitudini iudicaz conuenire.

Inapit liber beati Ambrosij q' dicitur pastoralis luce

Si quis f'ies oraculuz reminiscat q' f'uge famuloz de suata s'
p'auina qua ad progadiu' suscepit i'cepit dices. Tu dedisses meo
& ego uenies eiz usus exegisses eaz. No ia curiosus auditor collatuz
s' diuini muneis grat' fuis t'z usib; restuabit. si cultis eaz conuabiles
fines. copiosius progadiu' securus possidebis. ut s' p' h' & plimuz hedi-
ficatoz exiteat fructuz. & uelud decora arbor pomis referri no r'fructu-
ose p'batuz occupare terraz. du' uiuit. ai & ipi fuis pomis ornatur &
ois q' ex ea fructuz p'cepit saginat. Beato nq' & paulo ad hec eadez uitate.
Nolite querere que uia s' h' que alioz. & alibi no quero qd michi
utile est. si qd multuz. ut salu' fiat. Id arce nq' q' i' uerbis diuinis
credita est dispersato & q' greges xpi aleduz nutrieduz q' suscepimus no
sine lugetis p'iculi noxa. nq' credimus euasurus. si no s'm huc moduz
uiuamus. aut & si minime predicemus. Et licet ad h' p'dicata nq' re-
tardet uite huius ip'itas. iuitat nq' t'z p'cepti neccitaz. Et ue ia michi
est. si minime p'dicauero. & si susceptuz thesauruz i' terra defossuz. i'
i' meo corde diu' occultauero. & lucerna uerbi dei s'p'illaz s' modio retenta
uero & no sup' adalabuz p'posituz auctoz oculis manifestauero. & clauis
humane ip'itae p' claus' illas regni celoz. q' i' beato petro applo aucti
suscepimus sacerdotes. minime resauero. ut audire p' h' merear. pro